

S O K F É L E .

26. Szám. Béts. Mártius 31-dikén.

1834

Emlékeztető Jegyzetek.

M á r t i u s .

30 Mart. — II Geyza húsvét ünnepeit táborában üli, melyet Wladimirko ellen vezérelt. — 1796. Napoleon átveszi az Olasz országba küldött hadak vezérlését, eddig tsak Osztályos General volt.

31 Mart. — 1241. A' Tatárok meg veszik Erdélyben a' gazdag Rodnát, 's kardra hányják a' lakosokat. — 1219. Austria fejedelme Leopold megveri Egyiptomban a' Saracénokat.

B... G e n e r á l .

Az angol uratsok, ha szerit tehetik, gyakran igen szívesen mulatják magokat az Irlandiak 's Skótok kitsufolásával, hanem az elsőik gyakran félre értik vastag tréfájokat, 's ilyenkor szűkül uratsinknak kaptzájok. — B... Generálnak váratlanul Irlandba kelle útaznia, 's környülményei sietősége meg nem engede, hogy valakit magával vihessen. Útja közben Chester városa egyik fogadójában szálla bé ebédelni. A' konyhán keresztül-mentiben, üres gyomrát nagyon felingerlé két nyárson forgó katsának meglátása 's azokat magának azonnal fel is viteté. Tsak hamar azután néhány uratskák is érkezének ugyan azon fogadóba, és mivel a' vadászat által jó formán kiürült hasok jussát tőlök igen érezhetőleg kívánta, kérdék a' fogadóst, mit kaphatnának enni? A' fogadós több vendégek megjelenésére készületlen lévén a' többek közt azzal is menté magát, hogy egy Irlandi úrnak két katsával éppen most udvarolt légyen. „Egy Irlandi úrnak!?” kiáltá egy szeleburdi a' társaságból, ki a' mint látszott igen hoszszonkodék „fogadni merészelnék, hogy az a' bohó ötig se

Toldalék a' M. Kurírhoz.

tud számlálni. Hallod e' kultsár eredj és vidd fel órámat annak az úrnak, tiszteld őt nevemben és mond meg neki, hogy én igen szépen kéretem, ha meg magyarázná, imé ezen óra szerént, minő idő-tájban volnánk?" B... Generál e' durva ortzátlanságot minden megindulás nélkül hallgatta, és legkevésbé sem háborodván fel az órát magánál vissza tartóztatá, és a' fogadós legényt alázatos viszon-tiszteletével visszaküldé az uratsokhoz azon izenettel, hogy igyekezni fog, mihelyst ebédlését elvégzi, azonnal illendően megfelelni az eleibe tett kérdésre.

Az úrfiak nagy hahotára fakadtak azon képzelt szükkörűségen a' mellybe ők a' pimasznak vélt Irlandit helyhetve vélték, és éhségeket, a' legpajzánabb katzaj közt, annyira tsillapíták, a' mennyire kitelhetett. — De ezen jó kedvek eltűnt, a' mint egy nemes magartartású férjfiút bélépni látának, a' ki mind azon kedveltető tulajdonokkal fel vala ruházva, mellyekkel a' haditisztek szoktak bírni. — Ő az ifjak asztalához járúlván, az órát elejbe tartá illy szavakkal: Uraim! én igen szeretném tudni, mellyik légyen az urak közül ezen órának birtokosa, mivel én abból a' mit nekem kevéssel ez előtt ennek birtokosa izent, nem helytelenül következtetem, hogy az rövidlátó légyen. Ezen hiány eltávoztatására vagy könnyítésére hoztam neki szemüveget,“ ekkor a' hóna alatt lévő két pistolyra mutatott vizsga szemekkel tekintvén az ifjakra. — Mindjárt vége leve az enyelgésnek és az ez előtt olly bő beszédű ifjú urak mozdúlatlan 's szotalanúl álltak. — Most a' Generál az órát gondosan zsebébe tevé illy szavak közt: „Igen sajnálom Uraim! hogy terhekre valék, mivel ez órának birtokosát az urak közt nem találtam; hanem arra kérem kegyeteket, ha ezen óra tulajdonosával találkoznak, mondják meg neki, hogy óráját a'

legnagyobb készséggel vissza fogom szolgáltatni, de csak akkor — midőn e' nemét a' szemüvegeknek megpróbálta volna.“ Ezzel az ifjakra megvetőleg tekintvén, elhagyá ebédlőjüket.

Jeles mondások.

— Az ember szóllás, és gúny ezen nevezetét 's valóságos tulajdonát soha se akarja neveztetni, hanem ártatlanság, igazmondás színlett palástja alá óhajt rejtetni. Bárány bőrrel fedezkedik, midőn belső kép fene farkas, szépet játszik kül-szine, holott belsője undorító, mint a' halál váz.

— Élni annyit tesz, mint az alkotás Attya szemei előtt haladni az örök élethez vivő pálján. Jót tenni annyi, mint a' jövő mulhatatlanságért veteményezni a' jónak magvát. Szenvedni: mint a' földi élet virág fogantató porát le rázva — magunkba meg éreltetni a' mennyei gyümölsöt. Meg halni végre annyi, mint enyésző részünktől meg válni, — hogy így bimbojából kitejtődhessek az el nem enyészhető.

— Tsak az boldog, 's nagy, ki a' haláltól, nem remegve, érti azon magasztalt tulajdon mesterséget, melynél fogva mint férfiú meg halni tudjon.

— Külömbfélék azon remények, melyek itt létünk szükségeivé válnak. Voltakép magát a' boldogságot se érezhetjük remény, annyival kevésbé, viselhetjük, 's enyhíthetjük a' sors vizányait nála nélkül.

— Az emelkedett lelkek, a' puja tulajdonaknál mindég húzamosabban reméllenek. A' jeges hegyek orma felett még, mind sűt az alkonyodó nap, mikor al részit már árnyék homályozza.

— Jó barátért szenvedni, és meg is halni mind

a' tevőnek, mind a' kiért tevődik, magasztalt tulajdon, de barátunkért alatsonságot el követni, mind két részből kétszeresen gyalázatos.

— Az ész oly igasságok egybe szerkeztetése, melyeknek egy részét hallatni, másikat ellenben el kell hallgatni.

— Ahoz hogy az igazat olykor még ön magunknak is meg valljuk, több hideg vérűség kívántatik, mint a' lángoló tüzet lövellő ágyúk arányába kiállani.

— Az igazság egyszerűséget kedvel. Nints az igaz ügynek szüksége fortéljos tekervényekre, mert ön védereje magába helyeztetődik.

— A' ki árulója a' való igaznak, maga magát árulja el.

— Minden kellemetes szép, de nem minden szép kellemetes is.

— A' Társalkodás körébe harmóniát egyedül a' jó ízlés terjeszt, ugyan is a' maga betség harapódzva éleszti fel az eggyesek keblében.

— Egy mérhetetlen öreg tágján úszó átóm, a' tsupán önségét szerető indulat.

— Halál váz rémjét képzeltejük mikor gyűlölünk, Istenekhez hasonlítunk, midőn szeretve öleljük egymást.

— Igaz barátunk javáért — kötelességünk tartozásán kívül — fel kell áldoznunk mindent.

— A' nem igaz barátok hasonlók azon vándor madarakhoz — melyek télnek közelítésével tovább távoznak.

— Némely barátok olyanok, mint a' nap, és nap óra, tsak egybe találkozásokkor költsönösek egymás iránt.

— Ön magunkon nyert győzelem jeleli leg nyilvánabban a' lélek emelkedett nemességét.

— Hogy napjaid tsendét, és élted ha tsak türehető voltát is borongó fellegek el ne lepjék, hadj mindent

mentén, úgy a' hogy van, a' hogy létez. Hallgass, túrj, ne láss, ne hallj, a' mit pedig látsz, vagy hallasz rejsd oly méljen kebledbe, hogy szivednek, 's szádnak leg feljebb egy sohajtást engedj, ezt is tsak próbált barátod előtt, és úgy hogy annak okát ez se tudja. Így nyugton hagyattatol haladni élted rövid pályáját, külömben pedig világ tarkatüne ményeinek lészesz egybe martzanglott áldozatjává. Cserrey.

Tsalad = Familia.

A' minap Bihar vármegyében megfordulván, kérdi egy úr tőlem: „igaz e' hogy Erdélyben a' familiát *tsalád*-nak nevezik?“ Feleletemet, mellyel meg volt elégedve, a' kérő úr kívánságára, jónak találtam közön-ségessé tenni. — Igenis nálunk élnek a' *tsalád* szóval, 's az nem éppen *tseléd* jelentésű, noha azzal atyafiasnak látszik. A' szó napkeleti eredetű, 's az Arabsoknál, Persáknál, 's Törököknél is jelenti a' mellék feleségeket (ágyasokat) és azoknak gyermekeit együtt, de a' valóságos feleséget és az ettől származott gyermekeket nem. Régi magyar írásokban is fordul elő, mellyekben — ítéletem szerint „háznép-et“ tesz, az az: *familiát*, napkeleti értelmű *tsaládot* és *tselédet* együtt. Ebből kitetszik, hogy *tsalád* jó magyar szó, és a' kinek tetszik *familia* helyett, bátran élhet vele; annyival inkább, mert: a) talám magyarosabban is hangzik, mint a' familia; b) indigena ugyan, de napkeleti; c) néha szükségünk is van a' feljebb érintett értelmére, *familia* helyett: ellenben a' *familia* napnyugoti indigena nálunk, 's ámbár minden Magyar megért, vagy, akarom mondani, minden Magyar érti, tsakugyan nem illik a' mai szellem szerént divatozó újmódi szók közzé!!

Incze László.

V i s z - h a n g.

A' tavalyi Sokféle 92-ik számában e' tzi'm alatt: „Játékos versek“ olvashatók valának a' latin poézis köréből, egy néhány úgy nevezett vissza futók — *παλινδρομα*, 's különösen pedig e' főnem rák 's nehézsége miatt ördögi verszet nevű ágából 3—4 példa. — Az ösméretlen jelentő mindjárt értekezése' elején a' latán nyelv' ebbéli alkalmas voltát dütsöitvén annak végén ebbéli kívánatát fejezi ki, hogy az illy nemű versezetek birtokosaik által köztudomás 's mulattatás végett a' jelen lapokban tétessenek ki. Rész szerént tehát, hogy a' magyar nyelvnek e' tekintetben is hajlékonyságát, simultságát, 's alkalmas voltát némű némű képen ki tüntessem, részszerént hogy a' tisztelt értekező felszólításának eleget téve, mások mulattatására — ha úgy van — segédemet nyujtsam, közlöm e' két szegény ördögöt — versus diabolicos:

Lóra görög, ha lehelsz: év-vész, lehel ah! görög a' ról.
Más: Inni sebes, szász viv; ottó viv, szász 's sebes inni.

Nehogy azonban valaki azt gondolja, hogy a' vak is talál néha egy patkót, vegye szívesen akárki a' következő segéd anyagot, mellyet hamarjában öszve halmazók: arra, dagad, eve, ada, leszel, erre, Tét, tót, sas, sás, pap, magam, tehet, 's a' t. 's ha kedve van faragjon belőlök apró ördögöket.

Nagyváradi Ferentz.

J e l e n t é s.

A' Sokfélének folytatását, egy ideig, félbeszakasztom, hogy, köz kívánságra és sürgetésre, az alatt más olly munkámat adhasam ki, melly, meggyőződése'm szerint, mindent, a' ki Magyar, a' jelen korban közelről 's gyönyörködtetve érdekel. Ezzel fogok tehát a' Sokféle helyett az Újság tisztelt Olvasóinak kedveskedni.

A' bővebb tudósítás következik.

Megfejtés a' 25 számban: a' T betű.